

«فرهیختگان» در گفت و گو با دانشجویان و مسئولان آموزش بررسی کرد

کرونا و تشدید چالش خوان زبان دانشجویان دکتری

زهرا رضانی
روزنامه‌نگار

زبان و ارائه مدرک معتبر آن به دانشگاه‌ها سال‌هاست که یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌های دانشجویان دکتری محسوب می‌شود، معضلی که طی سال‌های گذشته حتی نگرانی اول داوطلبان نیز محسوب می‌شد؛ چراکه آنهایی که توانسته بودند از سد آزمون کتبی عبور کنند، باید در زمان مصاحبه علمی، مدرک معتبر زبان‌شان را هم ارائه می‌دادند. قانونی که البته سال‌هاست برداشته شده و دیگر ارائه این مدرک شرط ورود به دانشگاه برای داوطلبان دکتری محسوب نمی‌شود بلکه به شرط اول برای فارغ‌التحصیلی تبدیل شده است. البته نمی‌توان این مساله را نیز نادیده گرفت که تسلط به زبانی غیر از فارسی برای دانشجویان و بالطبع فارغ‌التحصیلان مقطع دکتری که دیگر در زمره پژوهشگران و دانشمندان حوزه‌های تحصیلی‌شان محسوب می‌شوند، جزء بديهيات است و نمی‌توان در اصل وجود این شرط تردید داشت، اما باین‌حال قوانین دانشگاه‌ها در پذیرش مدارک برخی آزمون‌های معتبر زبان شرایط را برای این دسته از دانشجویان سخت کرده است. به عبارت دیگر دانشگاه‌ها صرفاً قبولی در تعداد محدودی از آزمون‌های زبان در کشور را قبول دارند و همین مساله باعث شده اگر دانشجویی تسلط کافی هم بر زبان انگلیسی داشته باشد، اما به هر دلیل نتواند در یکی از آزمون‌های MSRT، MHLE، TOLIMO و... شرکت کند، عملاً موردتایید دانشگاه محل تحصیلی نخواهد بود.

|||

اعتراض همیشگی دانشجویان دکتری نسبت به آزمون جامع زبان

اعتراض دانشجویان دکتری به برگزاری آزمون جامع زبان هم چندسالی است که دیگر به یکی از اعتراضات ثابت دانشجویی تبدیل شده و حالا کرونا هم مزید بر علت شده است؛ به طوری که هفته اول تیرماه برخی دانشجویان دکتری نسبت به نحوه برگزاری آزمون جامع در دانشگاه‌ها اعتراض کرده و خواستار لغو این آزمون در ایام کرونا شده بودند، آزمونی که تنها قبولی در آن می‌تواند فارغ‌التحصیلی دانشجویان را تضمین کند. به عبارت دیگر هرچه زمان برگزاری این آزمون به تعویق بیفتد و یا دانشجویی نتواند در آن نمره قبولی کسب کند، بالطبع مدت تحصیلیش افزایش پیدا می‌کند. جالب اینجاست که مدتی دانشجویان روی حداقل نمره قبولی در این آزمون دست به اعتراض زده بودند و در نهایت این حوزه دستخوش تغییراتی شد.

از دست دادن ۸ تا ۱۰ امتیاز در مصاحبه علمی؛ به خاطر عدم مهارت در زبان

حالا اما به ادعای خود داوطلبان ارائه مدرک معتبری که نشان دهنده قبولی در آزمون زبان باشد برای ورود به مصاحبه علمی سال ۹۹ برای آنها مشکل ساز شده است، چراکه به گفته داوطلبان یک تا هشت امتیاز این مرحله را از دست می‌دهند و به همین دلیل رسیدن به صندلی‌های مقطع دکتری برایشان کار دشوارتری می‌شود. درحقیقت از آنجا که داوطلبان در پذیرش نهایی برای رسیدن به عنوان دانشجوی دکتری در کنار قبولی در آزمون که ۵۰ درصد قبولی‌شان را تضمین می‌کند، باید بتوانند در مصاحبه علمی که ۳۰ درصد در پذیرش آنها موثر است نیز نمره قبولی بگیرند که به گفته خودشان بخش قابل توجهی از آن هم به ارائه مدرک آزمون زبان وابسته است، حالا با مشکلاتی روبه‌رو شده‌اند، البته ۲۰ درصد باقی‌مانده هم به سوابق آموزشی، پژوهشی و فنآوری داوطلبان برمی‌گردد که مقوله کاملاً متفاوتی دارد. ۱۶ روز پیش بود که ۱۷ هزار داوطلب در جلسه آزمون دکتری شرکت کردند تا بعد از گذشتن از فیلتر آزمون کتبی و مصاحبه علمی تنها ۲۴ هزار نفر برای تحصیل در رشته‌های مختلف این مقطع در کلاس‌های دانشگاه‌های کشور حاضر شوند، آزمونی که نتیجه آن در دهه اول شهریور اعلام شده و ۱۰ روز بعد، داوطلبان قبول شده به دانشگاه‌ها معرفی می‌شوند. در اصل داوطلبان امسال فرصت چندانی برای گرفتن مدرک معتبر زبان و ارائه آن به دانشگاه‌ها ندارند. موضوعی که البته با واکنش داوطلبان نیز همراه شده، به طوری که یکی از داوطلبان درباره این موضوع نوشته است: «گناه ما چیست که نتوانسته‌ایم در آزمون زبان آن هم به دلیل کرونا شرکت کنیم، برگزاری چند آزمون زبان برای وزارت علوم و بهداشت اصلاً کار سختی نیست، اگر نمی‌توانند این کار را انجام دهند، حداقل برای داوطلبان ارفاقی قائل شوند تا برای مصاحبه علمی با مشکل مواجه نشویم.»

در کنار اعتراض این داوطلب، عده دیگری نیز تلاش کرده‌اند با ارائه راهکار توجه مسئولان را جلب کنند، ملاک قرار گرفتن نمره و رتبه کسب‌شده داوطلب در آزمون زبان دکتری ۹۹، در نظر گرفتن وقت

این مساله اصلاً ملاک ورود به مقطع تحصیلی دکتری نیست، گفت: «دانشگاه‌ها هنگام مصاحبه دست‌شان در این زمینه باز است و این‌طور نیست که تنها این مولفه ملاک ارزیابی قرار بگیرد. داوطلبی که این مدرک را داشته باشد، امتیاز آن را کسب می‌کند و در غیر این صورت امتیازی تعلق نمی‌گیرد، اما این موضوع شرط اساسی برای ورود به دکتری نیست بلکه مولفه‌های دیگری نیز هنگام مصاحبه موردنظر داوران است و داوطلب می‌تواند امتیاز آنها را کسب کند.» او ادامه داد: «امروزه آزمون‌های زبان در دانشگاه‌ها با رعایت پروتکل‌های بهداشتی رعایت می‌شود و اگر داوطلبی بخواهد هنگام مصاحبه علمی، مدرک زبان خود را ارائه کند، می‌تواند در این آزمون‌ها شرکت کرده و در صورت قبولی مدرکش را ارائه دهد، چراکه در دانشگاه مشهد هر دو هفته یک‌بار با رعایت پروتکل‌ها و به صورت محدود آزمون TELP برگزار می‌شود. باین‌حال باز تأکید می‌کنم برای هیچ داوطلبی عدم ارائه مدرک معتبر زبان هنگام مصاحبه علمی مشکل ساز نخواهد شد.»

مشکل اصلی عدم ارائه مدرک زبان، بعد از پذیرش دانشجوی دکتری شروع می‌شود

در کنار حاشیه‌هایی که اخیراً پیرامون ارائه مدرک زبان هنگام مصاحبه برای داوطلبان دکتری مطرح شده، نمی‌توان از این مساله به راحتی گذشت که مشکلات این دانشجویان صرفاً به این نقطه ختم نمی‌شود و آنها امروزه با مسائلی ازجمله هزینه‌های بالای تحقیق، عدم پرداخت حقوق و... نیز روبه‌رو هستند. ابوالطالب مرادی عضو کمیته دکتری «درباره روند پذیرش دانشجوی دکتری به «فرهیختگان» گفت: «عدم ارائه نمره زبان هنگام مصاحبه مشکلی ایجاد نمی‌کند، بلکه موضوع اصلی دقیقاً بعد از پذیرش دانشجو شروع می‌شود؛ چراکه دانشجوی باید در مدت تعیین شده مدرک معتبر زبان را به دانشگاه محل تحصیل خود ارائه دهد و مشکل از اینجا آغاز می‌شود که آزمون‌ها یا در زمان مقرر برگزار نمی‌شود و یا ظرفیت‌ها به سرعت پر شده و محدود است و این پروسه باعث می‌شود ارائه مدرک هر بار با تأخیر همراه شود.» او افزود: «البته بسیاری از داوطلبان پیش از اینکه به مرحله مصاحبه علمی برسند در آزمون‌های معتبر زبان شرکت کرده و مدرک‌شان را نیز می‌گیرند تا از این طریق امتیازهای مربوط به این بخش را کسب کنند؛ چراکه در لیست امتیازات در نظر گرفته شده، سهم قابل توجهی به این حوزه تعلق می‌گیرد و شاید داوطلبانی که هنوز موفق به دریافت مدرک زبان نشده‌اند، نگران از دست دادن امتیازات این بخش باشند.» عضو کمیته دکتری با تأکید بر اینکه درحال حاضر برخی دانشگاه‌ها اعلام کرده‌اند دانشجویان برای شرکت در آزمون زبان باید به صورت حضوری به دانشگاه بروند، ادامه داد: «دانشجویان به‌خاطر شرایط کرونا چندان تمایلی به شرکت در این آزمون‌ها ندارند و از آنجا که آنها در مجموع هزینه‌های دومی از شرکت در آزمون زبان فرار کنند و از طرف دیگر هزینه‌های شرکت در آن نیز برای دانشجویان گران بوده، این مساله مشکلاتی را برای آنها ایجاد کرده است.»

پرداخت وام ۶۰۰ هزار تومانی به دانشجویان دکتری مشکلی از آنها حل نمی‌کند

به گفته مرادی نباید مشکلات دانشجویان دکتری را صرفاً به مدرک زبان محدود کنیم؛ چراکه این قشر از دانشجویان برخلاف دیگر پژوهشگران هیچ گونه حقوقی دریافت نمی‌کنند و هر سه ماه یک‌بار ماهی ۶۰۰ هزار تومان به آنها وام تعلق می‌گیرد که این رقم تنها منطقی نیست بلکه نحوه پرداخت آن هم مشکلی را از دانشجویان این مقطع حل نمی‌کند. به خصوص اینکه دانشجویان نمی‌توانند اطمینان داشته باشند بعد از فارغ‌التحصیلی حتماً صاحب درآمد می‌شوند و می‌توانند قسط‌های این وام را پرداخت کنند، ازاین‌رو عملاً دانشگاه‌ها مسیر ظالمانه‌ای را نسبت به این دانشجویان درپیش گرفته‌اند. این عضو کمیته دکتری اظهار داشت: «متأسفانه دانشگاه‌ها سهواً یا عمداً باعث می‌شوند مدت تحصیل دانشجوی دکتری طولانی شود و وقتی دانشجو به ترم ۱۱ یا ۱۲ رسید، شروع به دریافت جریمه می‌کند. به عبارت دیگر فرآیند داوری مقالات این دانشجویان طولانی می‌شود و به دلیل تحریم دانشجو برای تکمیل تحقیقات خود باید هزینه شخصی است تا جایی که می‌توان گفت با نوعی برده‌داری روبه‌رو هستیم که دانشجویان تنها حقوقی نمی‌گیرند، بلکه باید از جیب خود نیز هزینه کند تا در نهایت مدرک دکتری دریافت کند.»

کرونا و چالش‌های جدید پیش‌روی دانشجویان دکتری

اگرچه تصویب کرد: «مدتی قبل از شیوع بیماری کرونا دانشگاه‌ها تصمیم گرفتند به دانشجویی که به هر دلیلی برایش بیمه رد می‌شود دیگر همان وام ۶۰۰ هزار تومانی نیز تعلق نگیرد، تا جایی که یکی از دانشجویان دکتری پروانه‌ای را از سازمان نخبگان دریافت کرده بود و به همین دلیل برای او بیمه رد می‌شد و علی‌رغم اینکه او عملاً شاغل نبود، اما دیگر وام به او تعلق نگرفت و این مشکلات را چندبرابر کرده است. متأسفانه هر بار سعی می‌کنند به هر طریقی که شده همین مبلغ ۶۰۰ هزار تومان وام را که از سال ۹۴ هم بدون تغییر مانده، در اختیار دانشجویان دکتری قرار ندهند. «مرادی با تأکید بر اینکه دانشگاه‌ها هزینه نگارش و چاپ مقاله را از دانشجویان دریافت می‌کنند، بیان داشت: «متأسفانه دانشجویان دکتری عملاً به‌عنوان برده در دانشگاه‌ها حضور دارند، چراکه مسئولان تنها می‌خواهند آمارهای مربوط به تعداد مقالات را منتشر کنند، درحالی که وضعیت تحصیل این دانشجویان با مشکلاتی همراه است.» این درحالی است که شیوع کرونا و تعطیلی دانشگاه‌ها و عدم ارائه خوابگاه توسط مراکز آکادمیک کشور به دانشجویان در ابتدای امسال مشکلات جدی را برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی به‌ویژه مقطع دکتری ایجاد کرده بود، موضوعی که به نظر می‌رسد این روزها به شدت قیل نیست و حالا دانشجویان می‌توانند برای انجام امور پژوهشی خود از آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌ها استفاده کنند، البته نباید این نکته را نیز فراموش کرد که در این اتفاق بیشتر برای دانشجویان بومی قابل اجراست و دانشجویان غیربومی همچنان باید منتظر تغییر شرایط باشند؛ از سوی دیگر طولانی‌تر شدن مدت تحصیل دانشجویان دکتری خود مشکل جدیدی را برای آنها به همراه می‌آورد.»

حداکثر سه ماهه بعد از پذیرش برای ارائه مدرک زبان، تعویق زمان برگزاری مصاحبه علمی و... هم ازجمله راهکارهایی است که توسط داوطلبان ارائه شده، اما پیگیری این مساله از معاونان آموزشی وزارت علوم و دانشگاه‌ها نشان‌دهنده واقعیت دیگری است.

عدم ارائه مدرک معتبر زبان مشکلی برای داوطلبان دکتری در مرحله مصاحبه ایجاد نمی‌کند

سیدحسین حسینی، معاون آموزشی دانشگاه تهران در گفت‌وگو با «فرهیختگان»، درباره نگرانی داوطلبان برای عدم ارائه مدرک معتبر زبان در جلسه مصاحبه دکتری امسال گفت: «ارزیابی مهارت‌های زبان داوطلبان در مرحله مصاحبه علمی انجام می‌شود. در گذشته اگر داوطلبی مستندات را درباره مدرک زبان خود ارائه می‌داد، می‌توانست امتیازات این بخش را به دست آورد اما به این معنا نیست که داوطلب حتماً باید اقدام به این کار کند؛ چراکه در روند مصاحبه ارزیابی تیم داوری ملاک قرار می‌گیرد و داوران متن‌های تخصصی در اختیار داوطلبان قرار می‌دهند که باید آنها را ترجمه کنند. طبیعی است که مهارت‌های زبانی داوطلبان امروزه در مصاحبه علمی مورد توجه قرار می‌گیرد اما عدم ارائه مدرک مشکلی را برای آنها ایجاد نمی‌کند، به گفته او در رشته‌هایی مانند ادبیات عرب، مترجمی عربی، فقه و مبانی حقوق و... و مهارت‌های زبان عربی داوطلب مورد ارزیابی قرار می‌گیرد و وقتی فردی تبحر لازم در این حوزه را داشته باشد، براساس ارزیابی داوران امتیاز می‌گیرد. لزوماً داوطلبان نباید مدرک آزمون زبان را در این مرحله ارائه کنند، باین‌حال انتظار می‌رود داوطلبی که می‌خواهد دانشجوی دکتری شود، از قبل خود را برای این مرحله آماده کرده باشد؛ چراکه آزمون زبانی که برای مقطع دکتری گرفته می‌شد، در گذشته به‌عنوان شرط ورود به مقطع دکتری بوده، اما الان این شرط را تا برگزاری آزمون جامع به تعویق انداخته‌اند. او با تأکید بر اینکه در خردادماه آزمون جامع زبان مان را برگزار کرده‌ایم، اظهار داشت: «از اول شهریورماه مجدداً این آزمون را برگزار می‌کنیم و آزمون زبان عربی‌مان نیز در اواخر مردادماه برگزار شده و این‌طور نیست که روند برگزاری این آزمون‌ها متوقف شود.»

دانشگاه‌ها با داوطلبان دکتری راه بیابند

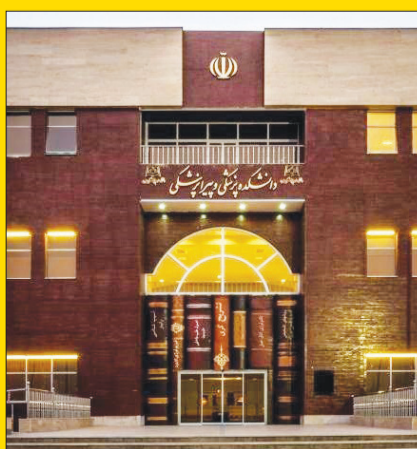
خاکی صدیقی، معاون آموزشی وزارت علوم نیز در این باره گفت: «می‌توان این مساله را با دانشگاه‌ها هماهنگ کرد که عدم ارائه مدرک توسط داوطلب را آن هم به‌خاطر شرایط ایجادشده در کشور مدنظر قرار دهند. به عبارت دیگر ما می‌توانیم به دانشگاه‌ها این توصیه را داشته باشیم، نه اینکه آن را اجبار کنیم. نباید این موضوع را فراموش کرد که الزام برای ارائه این مدرک به‌خاطر فارغ‌التحصیلی است و شرط ورود به این مقطع تحصیلی نیست.»

برگزاری هر دو هفته یک‌بار آزمون TELP با رعایت پروتکل‌های بهداشتی

رضا پیش‌قدم، معاون آموزشی دانشگاه مشهد نیز با تأکید بر اینکه

رتبه اول ایران در شانگهای ۲۰۲۰ از نظر تعداد دانشگاه در منطقه

محمدجواد دهقانی، سرپرست پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) گفت: «رتبه‌بندی شانگهای یکی از معتبرترین رتبه‌بندی‌های جهانی است که نتایج آن توسط دانشگاه شانگهای ژیاوتونگ منتشر می‌شود. رتبه‌بندی شانگهای برای اولین بار در سال ۲۰۰۳ در سطح بین‌المللی منتشر شد و از آن سال به بعد به طور سالانه به‌روز می‌شود. دهقانی خاطرنشان کرد: «در رتبه‌بندی جهانی شانگهای سال ۲۰۲۰، ایران ۱۲ دانشگاه، ترکیه‌با ۱۱ دانشگاه، مالزی و مصر با پنج دانشگاه، عربستان و پاکستان با چهار دانشگاه و کشورهای تونس، لبنان، قطر با یک دانشگاه در جمع هزار دانشگاه برتر دنیا حضور داشتند. براساس تعداد حضور، ایران رتبه اول را در میان کشورهای اسلامی دارد.» وی افزود: «به لحاظ بهترین رتبه‌بندی دانشگاهی، عربستان با رتبه رتبه‌ای ۱۰-۱۵ در رتبه اول و ایران و مالزی با رتبه‌های ۳۰-۱۴۰ به صورت مشترک در رتبه دوم قرار دارند. دهقانی تصریح کرد: «در رتبه‌بندی سال ۲۰۲۰ دانشگاه تهران مشابه رتبه‌بندی سال ۲۰۱۹ توانست با کسب رتبه در بازه ۳۰-۱۴۰ در جمع ۴۰۰ دانشگاه برتر دنیا قرار گیرد و رتبه اول دانشگاه‌های ایران را از آن خود کند. دانشگاه‌های صنعتی امیرکبیر، صنعتی شریف، تربیت مدرس و علوم پزشکی تهران در بازه رتبه‌ای ۱۰۶-۵۰ قرار گرفته و به صورت مشترک رتبه‌های ۲ و ۵ را در میان دانشگاه‌های کشور داشته‌اند.»

تأیید مشروط ۱۸ دانشکده پزشکی کشور

آرای نهایی اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی دانشگاه‌های کشور توسط شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور صادر و به دانشگاه‌ها ابلاغ شده است. از تعداد ۶۴ دانشکده پزشکی که مورد اعتباربخشی قرار گرفتند، صلاحیت دوره آموزش پزشکی عمومی دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران و شیراز به مدت سه سال و صلاحیت دوره آموزش پزشکی عمومی ۲۲ دانشگاه علوم پزشکی به مدت دو سال و صلاحیت دوره آموزش پزشکی عمومی ۲۱ دانشگاه علوم پزشکی به مدت یک‌سال تأیید شده است. همچنین از تعداد ۶۴ دانشکده پزشکی که مورد اعتباربخشی قرار گرفته‌اند صلاحیت یک دانشگاه در مرحله رسیدگی به اعتراض به پیش‌رای اعتباربخشی است. از تعداد ۶۴ دانشکده پزشکی که مورد اعتباربخشی قرار گرفته‌اند تعداد ۱۶ مورد حکم تأیید مشروط با اخطار دوره آموزش پزشکی عمومی دانشگاه و لزوم اعتباربخشی یک سال بعد و دو مورد هم لزوم اعتباربخشی ۶ ماه بعد را دریافت کرده‌اند.

سنجش و پذیرش نباید در اختیار سازمان سنجش باشد

دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی گفت: «حذف کنکور کارشناسی ارشد و دکتری و واگذاری پذیرش به عهده دانشگاه‌ها از جمله برنامه‌هایی است که در ستاد راهبردی اجرای نقشه جامع علمی کشور دنبال می‌شود.» وی اضافه کرد: «یکی از ایرادات وارده این است که در حال حاضر سازمان سنجش، به تنهایی کار سنجش و پذیرش دانشجو را انجام می‌دهد، درحالی که کشورهای موفق در این زمینه بین سنجش و پذیرش تفکیک قائل می‌شوند و یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های ما تفکیک حوزه سنجش و پذیرش است.» عاملی با بیان اینکه راهبردی مسیر حذف کنکور کارشناسی ارشد و دکتری را باید در شورای عالی انقلاب فرهنگی دنبال کنیم، افزود: «به این دلیل قوانینی در زمینه کنکور در مجلس به تصویب رسیده و باید در تعامل تنگاتنگ بین شورا و مجلس این مسائل نهایتاً تا سال آینده حل و فصل شود.» دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی در پاسخ به این سوال که بیان این اظهارات به معنای حذف کنکور تا سال آینده است، گفت: «نمی‌آید از حذف کنکور برای دوره کارشناسی صحبت کرد، بلکه باید از اصلاح آن سخن گفت. ما باید مسیری را طی کنیم که اطمینان بخش باشد و نباید مسیری دنبال شود که بتوان در آن اعمال سلیقه و پارتی بازی کرد.»